

Journal Website

Article history:

Received 28 February 2025

Revised 14 April 2025

Accepted 06 May 2025

Published online 12 May 2025

Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders

Volume 4, Issue 2, pp 15-28

E-ISSN: 2981-1759

The Effect of Affective Empathy on Marital Relationship Quality with the Mediating Role of Intimacy

Mohammad Ali Yazdanpanah¹, Najmeh Safari^{2*}

¹ Assistant Professor, Department of Psychology, University of North Tehran, Tehran, Iran.

² MA, Department of General Psychology, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

* Corresponding author email address: safarizohreh223@gmail.com

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Esmaili, H., Salehi, L., & Monavvarifard, F. (2025). The Effect of Affective Empathy on Marital Relationship Quality with the Mediating Role of Intimacy. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders*, 3(4), 15-28.

© 2025 the authors. Published by Maher Talent and Intelligence Testing Institute, Tehran, Iran. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to determine the effect of affective empathy on the quality of marital relationships, with the mediating role of intimacy.

Methodology: This research is applied in terms of purpose and falls under the category of descriptive-correlational studies based on structural equation modeling in terms of method and nature. The statistical population of this study consisted of married students at Islamic Azad University, North Tehran Branch. Based on the rule commonly used in structural equation modeling, 242 questionnaires were collected using convenience sampling. The data collection instruments included the Couples' Intimacy Questionnaire by Wenden and Birtman (1995), the Marital Relationship Quality Questionnaire by Busby et al. (1995), and the Empathy Scale by Mehrabian and Epstein (1972). Data analysis was conducted using AMOS software.

Findings: The findings revealed that affective empathy influences marital relationship quality both directly and indirectly through intimacy ($p < .05$).

Conclusion: Based on the results of this study, empathy and intimacy can be considered influential factors in the quality of marital relationships.

Keywords: *affective empathy, marital relationship quality, intimacy*

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

A healthy society is inseparable from healthy families, and the foundation of a healthy family lies in the mental well-being of its members and the quality of their interpersonal relationships (Javidan, 2022; Salehzadeh et al., 2024). Among the many social institutions, marriage is particularly essential, as it forms the basis for deep emotional and reciprocal connections between spouses (Abagheri Meyari et al., 2024; Babaei et al., 2024). Yet recent global and national statistics show a worrying trend—rising divorce rates, including in Iran where one in every four marriages ends in divorce (Seifi Ghazvloo et al., 2023). This trend underlines the critical need to understand what affects marital success and failure, particularly the factors influencing marital relationship quality.

Marital quality is a complex, multidimensional construct encompassing both intrapersonal traits and interpersonal dynamics between spouses (El-Kassem et al., 2023). It is dynamic, changing over time, and shaped by the interaction of various psychological, emotional, and behavioral factors (Saadati & Parsakia, 2023). Among these, affective empathy—defined as the capacity to emotionally resonate with another's feelings—plays a vital role. It fosters mutual understanding, emotional bonding, and group cohesion (Ahmadian, 2021; Fazaeli et al., 2023). Affective empathy, by enabling one partner to feel and understand the emotions of the other, builds a sense of belonging and emotional connectedness (Emillo et al., 2017; Mansouri et al., 2023).

Empathy not only enhances emotional communication but may also reduce tension and conflict in marriage by promoting mutual support and shared emotional experiences. Importantly, empathy may exert its influence on marital quality both directly and indirectly—through intimacy. Marital intimacy is a close emotional connection between spouses, characterized by trust, mutual respect, shared experiences, and emotional transparency (Abedi et al., 2023). It deepens emotional bonds and facilitates open emotional exchange, which can elevate the overall quality of the relationship (Navabinejad et al., 2024; Parsakia et al., 2023). Several studies have noted that empathy enhances intimacy and that this intimacy, in turn, strengthens marital satisfaction and stability (Javidan, 2022).

Given the current societal challenges—including rising divorce rates and emotional disconnect among couples—there is a growing need to understand whether and how affective empathy influences the quality of marital relationships. Specifically, does intimacy mediate this relationship? This study was conducted to address this crucial question.

Methodology

This applied research employed a descriptive-correlational design using structural equation modeling (SEM). The statistical population comprised married students at Islamic Azad University, North Tehran Branch. Based on SEM sampling guidelines, 250 questionnaires were distributed, and 242 valid responses were analyzed.

Data collection tools included:

1. **Couples' Intimacy Questionnaire** by Wenden and Birtman (1995), consisting of 56 items.
2. **Marital Relationship Quality Questionnaire** (RDAS) by Busby et al. (1995), which includes 14 items across agreement, satisfaction, and cohesion subscales.
3. **Empathy Scale** by Mehrabian and Epstein (1972), with 33 items across seven sub-dimensions.

The questionnaires were distributed digitally via social media, and confidentiality was assured. The data were analyzed using SPSS 22 and AMOS 24. Descriptive statistics (mean, standard deviation, skewness, kurtosis) and inferential statistics (correlation, path analysis, and bootstrapping for mediation) were employed.

Findings

Descriptive analysis showed that among the subcomponents of marital relationship quality, the highest mean belonged to "agreement" (mean = 28.28), while "cohesion" had the lowest (mean = 12.37). The overall marital quality mean score was 56.90.

For the affective empathy questionnaire, the highest mean score was recorded for "participatory empathy" (mean = 18.51), and the lowest for "control" (mean = 6.52). The total empathy score averaged 98.08.

The intimacy index showed a mean of 162.11, suggesting a relatively high level of perceived intimacy among participants.

Normality tests using the Kolmogorov–Smirnov test indicated all variables followed a normal distribution, permitting the use of parametric statistical tests.

Path analysis revealed that affective empathy had both a direct effect on marital relationship quality and an indirect effect through intimacy. The standardized indirect path coefficient was 0.163, with a confidence interval that did not include zero, confirming the significance of the mediation. The bootstrap test returned a p-value of 0.001, well below the 0.05 threshold, thus confirming the hypothesis: intimacy mediates the relationship between affective empathy and marital relationship quality.

Discussion and Conclusion

The study confirmed that affective empathy significantly influences marital relationship quality, both directly and indirectly through intimacy. This supports the theoretical model that views empathy as a key driver of emotional connectivity in intimate relationships. Couples with higher empathy levels are better equipped to emotionally engage with each other, share feelings without judgment, and build a mutually supportive environment.

The mediating role of intimacy is particularly important. It suggests that empathy alone is not sufficient; the emotional closeness it fosters must translate into deeper interpersonal connection to effectively enhance marital quality. This sequence—from empathy to intimacy to improved relationship quality—highlights how emotional skills translate into relational outcomes.

In practice, couples with strong affective empathy feel understood and valued, encouraging open emotional expression. This dynamic forms the foundation of intimacy, which then serves as a multiplier effect—enhancing trust, communication, and satisfaction in the relationship. Intimacy thus acts as a bridge that transforms empathy into relationship resilience.

The findings have strong implications for couple therapy and marital enrichment programs. Therapists should focus not only on improving communication skills but also on developing empathic competencies. Training couples in emotional mirroring, active listening, and nonjudgmental presence can help foster intimacy and, in turn, reinforce relationship quality.

This study also acknowledges its limitations. The convenience sample drawn solely from married university students limits generalizability. Cultural, social, and economic homogeneity may have influenced the findings. Also, reliance on self-report instruments raises the risk of social desirability bias. Future studies should adopt more diverse and random sampling techniques and include in-depth interviews or longitudinal tracking to explore how empathy and intimacy develop over time.

In conclusion, affective empathy is not merely a desirable trait but a transformative one in marital dynamics. Its capacity to nurture intimacy positions it as a foundational skill in building emotionally rich and enduring relationships. Promoting empathy within couples can be a strategic intervention to enhance the psychological and emotional well-being of families, and by extension, the broader society.

وبسایت مجله

تاریخچه مقاله

دریافت شده در تاریخ ۱۰ اسفند ۱۴۰۳

اصلاح شده در تاریخ ۲۵ فروردین ۱۴۰۴

پذیرفته شده در تاریخ ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۴

منتشر شده در تاریخ ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۴

پویایی‌های روانشناختی در اختلال‌های خلقی

دوره ۴، شماره ۲، صفحه ۲۸-۱۵

شاپای الکترونیک: ۲۹۸۱-۱۷۵۹

تاثیر همدلی عاطفی بر کیفیت روابط زناشویی با نقش میانجیگری صمیمیت

محمدعلی یزدان پناه^۱، نجمه صفری^{۲*}

۱. استادیار، گروه روان شناسی، دانشگاه تهران شمال، تهران، ایران.

۲. کارشناسی ارشد، گروه روان شناسی عمومی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

*ایمیل نویسنده مسئول: safarizohreh223@gmail.com

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

یزدان پناه، محمدعلی، صفری، نجمه. (۱۴۰۴).
تاثیر همدلی عاطفی بر کیفیت روابط زناشویی با
نقش میانجیگری صمیمیت. *پویایی‌های
روانشناختی در اختلال‌های خلقی*، ۴(۲)، ۲۸-
۱۵.

© ۱۴۰۴ تمامی حقوق انتشار این مقاله
متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله
به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی
(CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

هدف: هدف این پژوهش، تعیین تاثیر همدلی عاطفی بر کیفیت روابط زناشویی با نقش میانجیگری صمیمیت بود. **روش‌شناسی:** پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش و ماهیت در زمره پژوهش‌های توصیفی همبستگی مبتنی بر مدلیابی معادلات ساختاری قرار داشت. جامعه آماری این پژوهش دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال بودند که بر اساس قاعده موجود در مدلیابی معادلات ساختاری ۲۴۲ پرسشنامه از طریق نمونه گیری در دسترس جمع آوری شد. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسش نامه‌های صمیمیت زوجین ووندن و برتمن (۱۹۹۵)، کیفیت روابط زناشویی باسی و همکاران (۱۹۹۵)، همدلی مهربان و اپستین (۱۹۷۲) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها که از طریق نرم افزار ایموس صورت گرفت. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد که همدلی عاطفی هم به طور مستقیم و هم از طریق صمیمیت بر کیفیت روابط زناشویی تاثیر دارد. ($p < 0/05$). **نتیجه‌گیری:** با توجه به نتایج این پژوهش می‌توان از همدلی و صمیمیت به عنوان عوامل موثر بر کیفیت روابط زناشویی نام برد.

کلیدواژگان: همدلی عاطفی، کیفیت روابط زناشویی، صمیمیت

مقدمه

خانواده یکی از رکن‌های اصلی جامعه بشمار می‌رود. دستیابی به جامعه سالم در گرو سلامت خانواده و تحقق خانواده سالم مشروط بر برخورداری افراد آن از سلامت روانی و داشتن رابطه‌های مطلوب با یکدیگر است (Javidan, 2022; Salehzadeh et al., 2024). لذا از جمله مسائلی که همواره در طول تاریخ مورد توجه واقع شده است و به نوعی اساس حیات بشری به آن وابسته است، مقوله ازدواج می‌باشد که به واسطه آن زوجین در ارتباطی متقابل با همسر خود قرار می‌گیرند (Abagheri Meyari et al., 2024; Babaei et al., 2024). مروری بر گزارشات علمی طی دهه اخیر در اغلب جوامع (Fazaeli et al., 2023; Fry et al., 2020)، و طبق مرکز آمار ایران از هر چهار مورد ازدواج یک مورد به طلاق منجر می‌شود که نشان می‌دهد مشکلات زناشویی و طلاق سیر صعودی داشته است (Seifi Ghazvloo et al., 2023). این در حالی است که همین گزارشات به روشنی نشان می‌دهند که عوامل بسیار زیادی می‌توانند بر شکست زندگی زناشویی نقش داشته باشند. در این میان نقش کیفیت روابط زناشویی قابل تأمل بوده است. کیفیت زناشویی مفهومی چند بعدی است که نه تنها شامل ویژگی‌های درون فردی، بلکه شامل ویژگی‌های بین فردی همسران نیز هست. براین اساس بوکوالا، توافق نسبی زن و شوهر درباره موضوع‌های مهم، شریک شدن در کارها و فعالیت‌های مشترک و ابراز محبت به یکدیگر را کیفیت زناشویی می‌داند (El-Kassem et al., 2023).

به طور کلی، کیفیت روابط زناشویی یک مفهوم پویا است زیرا ماهیت و کیفیت روابط میان افراد در خلال زمان تغییر می‌یابد که این مطلب امکان شناسایی عوامل تأثیرگذار بر کیفیت یک رابطه را فراهم می‌نماید. هر چند ممکن است که این قبیل روابط پیچیده بوده و حاوی تعاملات میان متغیرهای بسیار باشند (Saadati & Parsakia, 2023). به نظر می‌رسد یکی از عوامل موثر بر کیفیت روابط زناشویی همدلی عاطفی است. همدلی ظرفیت بنیادین افراد در تنظیم روابط، حمایت از فعالیت‌های مشترک و انسجام گروهی است و داشتن این توانایی نقشی اساسی در زندگی اجتماعی داشته و نیروی برانگیزاننده رفتارهای اجتماعی و رفتارهایی است که انسجام گروهی را در پی دارد (Ahmadian, 2021; Fazaeli et al., 2023). همدلی عاطفی به عنوان یکی از ابعاد همدلی به معنای فهم عمیق یا به عبارتی، جذب احساسات اشخاص است، به گونه‌ای که به پی بردن حقیقی به آن احساس منجر می‌شود (Emillo et al., 2017). وجود همدلی در بین زوجین حائز اهمیت است. زوجین با همدلی بالا قادر خواهند بود روابط اجتماعی بین خود را بهبود بخشیده و محیطی سرشار از آرامش در محیط خانه تجربه کنند (Mansouri et al., 2023). همدلی عاطفی موجب افزایش ارتباط عاطفی بین همسران می‌شود و به وجود آورنده حس تعلق به یکدیگر است و در نهایت موجب بهبود روابط زناشویی می‌گردد. علاوه بر این، عاطفی و اشتراک گذاری احساسات مثبت و منفی می‌تواند به کاهش تنش و ناراحتی در روابط زناشویی کمک کند و به بهبود کیفیت روابط بین زوجین منجر گردد. علاوه بر تاثیر مستقیم همدلی عاطفی بر کیفیت روابط زناشویی، به نظر می‌رسد صمیمت زناشویی در این روابط می‌تواند نقش میانجی ایفا کند (Ahmadian, 2021; Emillo et al., 2017; Fazaeli et al., 2023; Mansouri et al., 2023). به عبارتی همدلی عاطفی باعث بهبود حس صمیمت زوجین شده و در نهایت منجر به افزایش کیفیت روابط زناشویی خواهد شد.

صمیمیت زناشویی به معنای احساس ارتباط نزدیک و عاطفی بین همسران است. این مفهوم به نوعی اتصال عمیق و صادقانه بین همسران اشاره دارد که با احترام، اعتماد، و به اشتراک گذاری تجربیات و احساسات، روابط زناشویی را بهبود می‌بخشد (Abedi et al., 2023). پژوهش‌ها نشان داده‌اند همدلی به تقویت اتصالات عاطفی بین همسران کمک می‌کند و باعث افزایش صمیمیت در روابط زناشویی می‌شود. و در نهایت با بهبود صمیمت بین زوجین شاهد کیفیت بالای روابط بین آن‌ها خواهیم بود (Javidan, 2022; Navabinejad et al., 2024; Parsakia et al., 2023). اما در این میان عوامل جمعیت شناختی می‌تواند در ارتباط بین همدلی و کیفیت روابط زناشویی نقش تعدیلگر داشته

باشد. علاوه بر این مسئله اساسی که جوامع امروزی با آن مواجه هستیم افزایش طلاق و جدایی زوجین از یکدیگر می‌باشد که نیازمند شناسایی عوامل دخیل در این موضوع می‌باشد از این رو، در این پژوهش به دنبال پاسخگویی به این سوال اساسی هستیم که همدلی عاطفی بر کیفیت روابط زناشویی با نقش میانجیگری صمیمیت چه تاثیری دارد؟

مواد و روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی است. از نظر روش و ماهیت در زمره پژوهش‌های توصیفی از نوع همبستگی مبتنی بر مدلیابی معادلات ساختاری است. جامعه‌آماري این پژوهش دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال بودند. در پژوهش حاضر از قاعده تعیین حجم نمونه از مدلیابی معادلات ساختاری استفاده شد. حداقل حجم نمونه لازم برای این منظور ۲۰۰ نمونه است. لذا در پژوهشگر حاضر پژوهشگر جهت برازندگی مناسب مدل و احتمال ریزش برخی از پرسشنامه‌ها، ۲۵۰ پرسشنامه در میان جامعه آماری توزیع و تعداد ۲۴۲ پرسشنامه سالم جمع‌آوری گردید. البته در مدلیابی معادلات ساختاری می‌توان به ازای هر متغیر بین ۱۰ تا ۲۰ پرسشنامه نیز در نظر گرفت که با توجه به وجود ۱۲ متغیر در این پژوهش و در نظر گرفتن ۲۰ پرسشنامه برای هر متغیر تعداد نمونه برابر با ۲۴۰ می‌گردد که منطبق بر تعداد پرسشنامه‌های جمع‌آوری شده می‌باشد. روش نمونه‌گیری نیز در دسترس بود. جهت گردآوری اطلاعات در این پژوهش از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد:

۱- **پرسشنامه صمیمیت زوجین:** پرسشنامه صمیمیت زوجین توسط استفان ووندن بروک و هانس برتمن (۱۹۹۵) ساخته شده و از ۵۶ سوال تشکیل شده است و صمیمی بودن در ازدواج را می‌سنجد. برای سنجش گرایش پاسخگویان باتوجه به ترتیبی بودن گزینه‌ها مناسبترین طیف، طیف لیکرت می‌باشد. برای هر یک از سوالات ۵ پاسخ، خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم در نظر گرفته شده است سپس به هریک از سوالات نمرات ۴ تا ۰ اختصاص داده شده است. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۵۶ تا ۱۱۲ باشد، میزان صمیمیت زوجین ضعیف می‌باشد. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۱۱۲ تا ۱۶۸ باشد، میزان صمیمیت زوجین در سطح متوسطی می‌باشد. در صورتی که نمرات بالای ۱۶۸ باشد، میزان صمیمیت زوجین بسیار خوب می‌باشد. این پرسشنامه در داخل کشور توسط بهرامی خوندایی و همکاران در سال ۱۳۸۴ هنجاریابی شد و مقیاس صمیمیت با ضریب آلفای ۰/۸۵ تا ۰/۹۷ از همسانی درونی بسیار عالی برخوردار بود. اسکندری و پرندین (۱۴۰۱) نیز ضریب پایایی این پرسشنامه را براساس داده‌های زوجین در اصفهان ۹۱٪ بدست آورده است. روایی سوالات نیز در پژوهش اسکندری و پرندین (۱۴۰۱) از طریق روایی محتوا (اخذ نظر اساتید و خبرگان) و تحلیل عاملی تاییدی بررسی و تایید شد (Abedi et al., 2023).

۲- **پرسشنامه کیفیت روابط زناشویی:** مقیاس کیفیت روابط زناشویی باسبی و همکاران (RDAS) - فرم تجدیدنظر شده توسط باسبی، کران، لارسن و کریستنسن در سال ۱۹۹۵ ساخته شده است که به منظور سنجش میزان کیفیت روابط زناشویی بکار می‌رود. این پرسشنامه از ۱۴ گویه و ۳ خرده مقیاس توافق (۶ سوال)، رضایت (۵ سوال) و انسجام (۳ سوال) تشکیل شده است که در مجموع نمره کیفیت زناشویی را نشان می‌دهند و نمرات بالا نشان دهنده کیفیت زناشویی بالاتر است. فرم اصلی این مقیاس ۳۲ سوال دارد که توسط اسپینر و براساس نظریه لیوایز و اسپینر در مورد کیفیت زناشویی ساخته شده است (به نقل از هولیست، کودی و میلر، ۲۰۰۵). نمره گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۶ نقطه‌ای (همیشه اختلاف داریم = ۰ و توافق دائم داریم = ۵) می‌باشد. پایایی پرسشنامه به شیوه آلفای کرونباخ در مطالعه هولیست، کودی و میلر (۲۰۰۵) برای سه خرده مقیاس توافق، رضایت، انسجام به ترتیب از ۰/۷۹، ۰/۸۰ و ۰/۹۰ گزارش شده است. این پرسشنامه در داخل کشور توسط یوسفی در سال ۱۳۹۰ هنجاریابی شد و ضریب آلفای کرونباخ عدد ۷۸۰٪ گزارش گردید. مصدقیان (۱۴۰۲)

نیز پایایی کلی سوالات را ۰/۸۵۰. گزارش کرد و روایی سوالات را از طریق تحلیل عاملی تاییدی بررسی و تایید نمود. در پژوهش یوسفی (۱۳۹۰)، ضرایب آلفای کرونباخ و تنصیف پرسشنامه کیفیت زناشویی در کل نمونه برای ۱۴ ماده و عامل‌های چهارگانه استخراج شده، به تفکیک جنس رضایت بخش و بالا بوده (بالای ۷۰) که حاکی از همگونی و همسانی ماده‌های پرسشنامه هستند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه کیفیت روابط زناشویی مقدار مطلوب ۰/۸۲۲ و ضریب آلفای خرده مقیاس توافق ۰/۸۲۱، ضریب آلفای کرونباخ خرده مقیاس رضایت ۰/۷۸۹ و ضریب آلفای کرونباخ خرده مقیاس انسجام ۰/۹۰۱ به دست آمد (Ashrafi, 2020; Jani et al., 2023).

۳- پرسشنامه همدلی: پرسشنامه همدلی توسط مهرابی‌ان و اپستین (۱۹۷۲) به منظور سنجش همدلی طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه در ایران توسط زرشقای و همکاران (۱۳۸۹) اعتباریابی شده است. پرسشنامه همدلی دارای ۳۳ سوال و ۷ مولفه همدلی واکنشی، همدلی بیانی، همدل مشارکتی، اثرپذیری عاطفی، ثبات عاطفی، همدلی نسبت دیگران و کنترل می‌باشد و ۱۷ پرسش آن بصورت مثبت و ۱۶ پرسش دیگر به صورت معکوس طرح شده اند. پرسش‌های شماره ۳، ۴، ۶، ۱۱، ۱۳، ۱۲، ۲۰، ۲۱، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۸، ۳۰، ۳۲ و ۳۳ پرسش‌های منفی مقیاس را تشکیل دادند (مانند نمایش عواطف در بین افراد جامعه برای من آزار دهنده است) و بقیه ی پرسش‌ها، پرسش‌های مثبت را تشکیل می‌دانند (مانند هنگامی که فردی را می‌بینم که در میان گروه خود را غریبه احساس می‌کند، دچار اندوه می‌شوم) بر اساس طیف لیکرت پنج درجه‌ای به سنجش همدلی می‌پردازد. برای محاسبه امتیاز هر زیرمقیاس، نمره تک تک گویه‌های مربوط به آن زیرمقیاس را با هم جمع کنید. برای محاسبه امتیاز کلی پرسشنامه، نمره همه گویه‌های پرسشنامه را با هم جمع کنید. دامنه امتیاز این پرسشنامه بین ۳۳ تا ۱۶۵ خواهد بود. هر چه امتیاز حاصل شده از این پرسشنامه بیشتر باشد، نشان دهنده میزان بیشتر همدلی خواهد بود و بالعکس. در پژوهش زرشقای و همکاران (۱۳۸۹) روایی محتوایی و صوری و ملاکی این پرسشنامه مناسب ارزیابی شده است. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش زرشقای و همکاران (۱۳۸۹) برای این پرسشنامه بالای ۰/۷ برآورد شد (Agosta, 2020).

در پژوهش حاضر پس از انتخاب پرسشنامه‌های پژوهش، لینک پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین در گروه‌های مجازی ارسال گردید. از کلیه دانشجویان نیز خواسته شد در گروه‌های کلاسی دیگری که در آن عضو هستند لینک پرسشنامه را ارسال کنند. و این اطمینان به شرکت کنندگان داده شد که اطلاعات آن‌ها محرمانه باقی خواهد ماند و نیازی به ذکر نام نیست. ضمن اینکه در صورتی که شرکت کنندگان تمایل داشته باشند از نتایج پژوهش آگاهی داشته باشند نتایج برای آن‌ها ارسال خواهد شد. بازه زمانی جمع آوری داده‌ها نیز در تابستان ۱۴۰۳ بود. روش‌های آماری مورد استفاده در این پژوهش را می‌توان به دو دسته روش‌های آماری استنباطی و روش‌های آماری توصیفی تقسیم کرد. برای بررسی و توصیف ویژگی‌های عمومی پاسخ‌دهندگان از روش‌های آمار توصیفی مانند جداول توزیع فراوانی و از روش‌های آماری استنباطی برای بررسی فرضیه‌های پژوهش استفاده شد. همچنین تجزیه و تحلیل داده‌های بدست آمده با استفاده از میانگین، انحراف معیار، ضریب هم بستگی، نرم افزار آماری SPSS۲۲ و ایموس ۲۴ صورت گرفت.

یافته‌ها

در این پژوهش از ۳ پرسشنامه (کیفیت روابط زناشویی، همدلی عاطفی و صمیمیت) استفاده شده است. در ادامه آمار توصیفی متغیرهای پژوهش به تفکیک پرسشنامه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرند.

جدول ۱

آمار توصیفی متغیرهای پرسشنامه کیفیت روابط زناشویی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	کمترین	بیشترین
توافق	۲۸/۲۸	۵/۲۳۴	-۰/۷۳۲	۰/۱۲۹	۱۱	۳۶
رضایت	۱۶/۲۴	۵/۵۴۹	۰/۷۵۲	-۰/۳۹۱	۵	۳۰
انسجام	۱۲/۳۷	۳/۹۳۳	-۰/۴۸۶	-۰/۷۲۴	۴	۱۸
کیفیت روابط زناشویی	۵۶/۹۰	۱۱/۲۱۳	۰/۰۹۴	۰/۱۹۶	۲۸	۸۴

با توجه به **جدول ۱**، از بین متغیرهای پرسشنامه کیفیت روابط زناشویی بیشترین امتیاز را متغیر توافق با میانگین ۲۸/۲۸ و انحراف معیار ۵/۲۳۴ و کمترین امتیاز را متغیر انسجام با میانگین ۱۲/۳۷ و انحراف معیار ۳/۹۳۳ کسب کرده است. و شاخص کیفیت روابط زناشویی میانگینی برابر با ۵۶/۹۰ و انحراف معیار ۱۱/۲۱۳ کسب کرده است.

جدول ۲

آمار توصیفی متغیرهای پرسشنامه همدلی عاطفی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	کمترین	بیشترین
همدلی واکنشی	۱۳/۷۳	۴/۱۰۲	۱/۱۴۰	۱/۹۹۷	۶	۲۸
همدلی بیانی	۱۸/۲۳	۳/۲۴۹	-۰/۴۸۱	-۰/۲۷۹	۹	۲۵
همدلی مشارکتی	۱۸/۵۱	۳/۷۰۶	-۰/۰۴۸	۰/۵۳۷	۸	۲۹
اثرپذیری عاطفی	۱۷/۲۲	۳/۸۷۸	۰/۷۱۳	۰/۶۵۲	۹	۲۹
ثبات عاطفی	۱۱/۷۱	۲/۳۱۰	-۰/۳۲۷	۰/۲۰۷	۵	۱۸
همدلی نسبت به دیگران	۱۲/۱۲	۲/۱۶	۰/۰۷۹	۰/۱۴۰	۴	۲۰
کنترل	۶/۵۲	۱/۶۱۷	۰/۰۲۹	-۰/۲۸۰	۳	۱۰
همدلی عاطفی	۹۸/۰۸	۱۵/۳۰۳	۰/۸۵۹	۱/۸۵۷	۶۲	۱۴۹

با توجه به **جدول ۲**، از بین متغیرهای پرسشنامه همدلی عاطفی بیشترین امتیاز را متغیر همدلی مشارکتی با میانگین ۱۸/۵۱ و انحراف معیار ۳/۷۰۶ و کمترین امتیاز را متغیر کنترل با میانگین ۶/۵۲ و انحراف معیار ۱/۶۱۷ کسب کرده است. و شاخص همدلی عاطفی میانگینی برابر با ۹۸/۰۸ و انحراف معیار ۱۵/۳۰۳ کسب کرده است.

جدول ۳

آمار توصیفی شاخص پرسشنامه صمیمیت

شاخص	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	کمترین	بیشترین
صمیمیت	۱۶۲/۱۱	۲۴/۶۰۶	۰/۵۱۲	۰/۷۷۸	۱۰۷	۲۴۰

با توجه به **جدول ۳**، شاخص صمیمیت میانگینی برابر با ۱۶۲/۱۱ و انحراف معیار ۲۴/۶۰۶ کسب کرده است. پیش از اجرای مدل معادلات ساختاری در ابتدا باید نرمال بودن شاخص‌های پژوهش توسط آزمون کولموگروف-اسمیرنوف یک نمونه‌ای بررسی شود.

جدول ۴

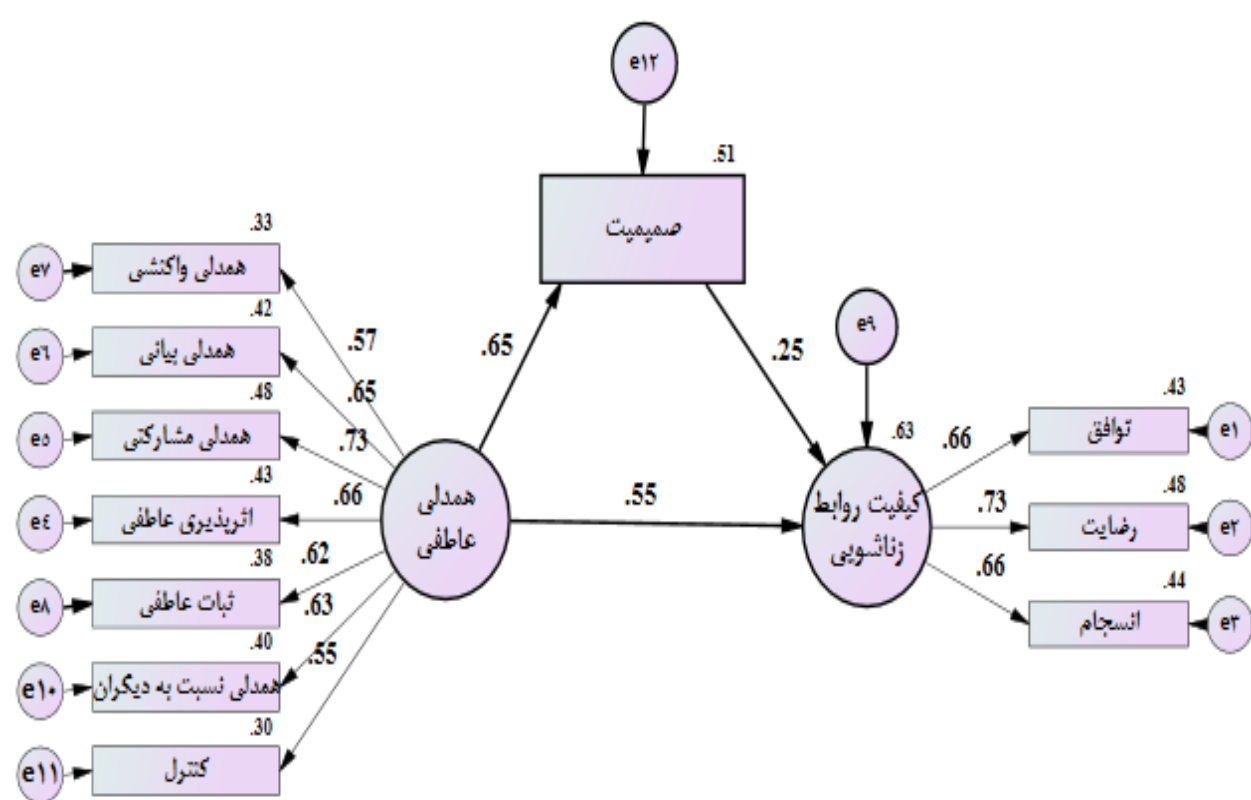
آزمون کولموگروف-اسمیرنوف یک نمونه‌ای برای شاخص‌های پژوهش

شاخص	آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه آزمون
کیفیت روابط زناشویی	۰/۰۸۱	۰/۱۳۵	نرمال است
همدلی عاطفی	۰/۰۹۸	۰/۱۲۳	نرمال است
صمیمیت	۰/۰۸۶	۰/۱۲۹	نرمال است

همانطور که از داده‌های جدول ۴ مشخص است، سطح معناداری آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای تمامی شاخص‌های پژوهش بزرگتر از مقدار ۰/۰۵ است. در نتیجه تمامی شاخص‌های پژوهش دارای توزیع نرمال می‌باشند. بنابراین برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از آزمون‌های پارامتری استفاده شد.

شکل ۱

ضریب مسیر استاندارد مدل ساختاری برای فرضیه سوم

برای بررسی این فرضیه از روش بوت استرپ استفاده شده است. در این روش چنانچه مقدار حد پایین و حد بالای بوت استرپ هر دو مثبت و یا هر دو منفی باشند و صفر مابین این دو حد قرار نگیرد، در آن صورت مسیر غیر مستقیم معنادار بوده و فرضیه پذیرفته خواهد شد. همچنین اگر سطح معناداری کوچکتر از مقدار ۰/۰۵ باشد اثر غیرمستقیم پذیرفته می‌شود.

مبتنی بر این شاخص، معنی‌داری یا عدم معنی‌داری مسیر غیرمستقیم در **جدول ۵** ارائه شده است:

جدول ۵

نتایج حاصل از روش بوت استرپ برای بررسی معناداری اثر غیرمستقیم

مسیر	اثر	غیر	مقدار بوت استرپ		آماره t	خطای برآورد	سطح معناداری
			حد بالا	حد پایین			
متغیر مستقل	متغیر وابسته	مستقیم	۰/۲۵۴	۰/۰۷۳	۳/۱۸۶	۰/۰۵۶	۰/۰۰۱
همدلی عاطفی	صمیمیت	کیفیت روابط زناشویی					

با توجه به **جدول ۵**، سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۱ و کوچکتر از ۰/۰۵ و فاصله اطمینان شامل صفر نمی‌باشد. بنابراین فرض پژوهش پذیرفته می‌شود. بدین معنا که؛ همدلی عاطفی بر کیفیت روابط زناشویی با نقش میانجیگری صمیمیت تاثیر دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش، تعیین تاثیر همدلی عاطفی بر کیفیت روابط زناشویی با نقش میانجیگری صمیمیت بود. نشان داده شد که همدلی عاطفی هم به طور مستقیم و هم از طریق صمیمیت بر کیفیت روابط زناشویی تاثیر دارد. ($p < 0/05$). نتیجه به دست آمده در این فرضیه با برخی نتایج گذشته همسوست که نشان دادند همدلی به تقویت اتصالات عاطفی بین همسران کمک می‌کند و باعث افزایش صمیمیت در روابط زناشویی می‌شود و در نهایت با بهبود صمیمت بین زوجین شاهد کیفیت بالای روابط بین آن‌ها خواهیم بود (Abedi et al., 2023; Ahmadian, 2021; Emillo et al., 2017; Fazaeli et al., 2023; Jani et al., 2023; Mansouri et al., 2023; Naderi & Azadmanesh, 2016; Namvaran-Garmi et al., 2018).

صمیمیت زناشویی به معنای احساس ارتباط نزدیک و عاطفی بین همسران است. این مفهوم به نوعی اتصال عمیق و صادقانه بین همسران اشاره دارد که با احترام، اعتماد، و به اشتراک گذاری تجربیات و احساسات، روابط زناشویی را بهبود می‌بخشد (Abedi et al., 2023; Namvaran-Garmi et al., 2018). یافته مبنی بر اینکه "صمیمیت زناشویی در رابطه بین همدلی عاطفی و کیفیت روابط زناشویی نقش میانجی دارد" به این معنی است که همدلی عاطفی به طور مستقیم بر کیفیت رابطه تأثیر نمی‌گذارد، بلکه از طریق افزایش صمیمیت زناشویی به بهبود کیفیت رابطه کمک می‌کند. به عبارت ساده‌تر، همدلی عاطفی باعث می‌شود که زوجین به هم نزدیک‌تر شوند و پیوند عاطفی قوی‌تری برقرار کنند. این پیوند عاطفی قوی‌تر، به نوبه خود، منجر به افزایش صمیمیت زناشویی می‌شود. صمیمیت زناشویی نیز به عنوان یک عامل تقویت‌کننده، کیفیت کلی رابطه را بهبود می‌بخشد. برای درک بهتر این مفهوم، می‌توان اشاره کرد: همدلی عاطفی باعث می‌شود که زوجین احساس کنند که شریک زندگی‌شان آن‌ها را درک می‌کند و به آن‌ها اهمیت می‌دهد. این احساس درک شدن و اهمیت داشتن، باعث می‌شود که زوجین تمایل بیشتری به ابراز احساسات خود داشته باشند و به هم نزدیک‌تر شوند. این نزدیکی عاطفی، پایه و اساس صمیمیت زناشویی را تشکیل می‌دهد. صمیمیت زناشویی به عنوان یک عامل تقویت‌کننده عمل می‌کند و به بهبود سایر جنبه‌های رابطه کمک می‌کند. زوجینی که صمیمیت بالایی دارند، معمولاً رضایت بیشتری از رابطه خود دارند، بهتر می‌توانند با مشکلات کنار بیایند و از حمایت بیشتری برخوردار هستند. همدلی به عنوان یک مهارت ارتباطی و عاطفی، موجب تقویت اتصالات عاطفی بین همسران می‌شود و فضایی برای درک و پذیرش احساسات یکدیگر فراهم می‌کند. این تقویت اتصالات عاطفی نه تنها روابط زناشویی را پایدارتر می‌کند، بلکه به ارتقای احساس رضایت و امنیت در زوجین کمک

می‌کند. به‌ویژه در روابط زناشویی، جایی که ارتباطات عاطفی از اهمیت بالایی برخوردار است، همدلی می‌تواند به‌عنوان عاملی مؤثر در کاهش تعارضات و سوءتفاهم‌ها عمل کند. از سوی دیگر، همدلی به افزایش صمیمیت میان زوجین می‌انجامد. صمیمیت در این زمینه به معنای ایجاد ارتباطی عمیق‌تر و بهتر بین همسران است که به اعتماد، درک متقابل و احساس تعلق و حمایت از طرف دیگر همسر مربوط می‌شود. بنابراین، همدلی به‌عنوان یک پیش‌نیاز برای ایجاد صمیمیت در روابط زناشویی، نقش میانجی‌گری ایفا می‌کند که باعث می‌شود صمیمیت بین زوجین افزایش یابد و در نهایت، این صمیمیت موجب بهبود کیفیت کلی روابط زناشویی گردد. این روند، در نتیجه، می‌تواند به بهبود تعاملات روزمره، کاهش تنش‌ها، و ارتقای سطح رضایت و سلامت روانی در زوجین منجر شود. در مجموع، این یافته‌ها اهمیت توجه به همدلی عاطفی در درمان و تقویت روابط زناشویی را تأکید می‌کند و نشان می‌دهد که این ویژگی می‌تواند به‌عنوان یک ابزار توانمندسازی برای زوجین در بهبود کیفیت روابطشان عمل کند. در نهایت می‌توان چنین بیان کرد که زوجین در جلسات مشاوره یا درمان‌های زناشویی، به‌طور خاص بر مهارت‌های همدلی عاطفی تمرکز کنند. این مهارت‌ها می‌توانند از طریق تمرین‌های عملی، مانند گوش دادن فعال، درک احساسات طرف مقابل بدون قضاوت، و ابراز حمایت‌های عاطفی، تقویت شوند. همچنین، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی برای زوجین جهت ارتقای صمیمیت و بهبود ارتباطات عاطفی می‌تواند به تقویت روابط زناشویی کمک کند. در این کارگاه‌ها، زوجین می‌توانند یاد بگیرند که چگونه احساسات و نیازهای خود را با یکدیگر به اشتراک بگذارند و هم‌زمان به احساسات و نیازهای طرف مقابل خود توجه کنند. این اقدامات می‌توانند به‌طور چشمگیری در کاهش تعارضات و افزایش رضایت زناشویی تأثیرگذار باشند.

یکی از محدودیت‌های اصلی این پژوهش، استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس بود که می‌تواند تعمیم‌پذیری نتایج را به سایر جمعیت‌ها کاهش دهد. همچنین، تمامی شرکت‌کنندگان دانشجویان متأهل یک دانشگاه خاص بودند که ممکن است ویژگی‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی خاصی داشته باشند و این موضوع می‌تواند بر نتایج تأثیرگذار باشد. استفاده از ابزارهای خودگزارشی نیز می‌تواند منجر به سوگیری پاسخ‌دهی شود، چرا که شرکت‌کنندگان ممکن است پاسخ‌هایی مطابق با هنجارهای اجتماعی ارائه داده باشند.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی و جمعیت‌های متنوع‌تری از جمله زوج‌های غیردانشجو و در سنین مختلف استفاده شود تا امکان تعمیم نتایج افزایش یابد. همچنین، به‌کارگیری روش‌های ترکیبی شامل مصاحبه‌های عمیق و مشاهده مستقیم می‌تواند درک عمیق‌تری از نقش همدلی و صمیمیت در روابط زناشویی فراهم آورد. انجام مطالعات طولی نیز می‌تواند به بررسی پایداری تأثیر همدلی عاطفی بر کیفیت روابط در طول زمان کمک کند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در این پژوهش ما را یاری نمودند تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Abagheri Meyari, A., Dokaneifard, F., & Behbodi, M. (2024). Providing a Model for Predicting Children's Differentiation Based on Communication Patterns and Personality Structure with the Mediation of Dysfunctional Attitudes in Parents Attending Counseling Centers in Tehran. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders (PDMD)*, 3(1), 139-159. <https://doi.org/10.22034/pdmd.2024.444918.1053>
- Abedi, S., Ghanei Arab, F., & Alian, M. (2023). A Study on Enhancing Marital Intimacy in Couples with Personality Traits Through Couples Counseling. 3rd International Conference on Educational Sciences, Psychology, Counseling, and Education,
- Agosta, L. (2020). Empathy as vicarious introspection in psychoanalysis. In *In Empathy in the Context of Philosophy* (pp. 132-157). Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1057/9780230275249_7
- Ahmadian, N. (2021). *The Mediating Role of Empathy in the Relationship Between Psychosocial Classroom Climate and Life Satisfaction* Shiraz University]. <https://elmnet.ir/doc/11711289-10263>
- Ashrafi, S. S. (2020). The Mediating Role of Relationship Quality in the Association Between Marital Intimacy and Marital Adjustment. 7th National Conference on Modern Studies and Research in Educational Sciences, Psychology, and Counseling,
- Babaei, F., Abdollahi, M., Amini Gilvani, M., & Masoomifard, M. (2024). The Mediating Role of Theory of Mind in the Relationship Between Executive Functions and Marital Burnout Using Structural Equation Modeling and Artificial Neural Networks (SEM-ANN). *International Journal of Education and Cognitive Sciences*, 5(4), 62-73. <https://doi.org/10.61838/kman.ijecs.5.4.7>
- El-Kassem, R. C., Lari, N., Al Naimi, M., Al-Thani, M. F., Al Khulaifi, B., & Al-Thani, N. K. (2023). Impact of Leadership Gender Stereotyping on Managing Familial Conflict, Matrimonial Strategies, Divorce Decisions and Marital Satisfaction in Qatar. *Journal of Family Business Management*, 13(2), 300-313. <https://doi.org/10.1108/JFBM-10-2021-0116>
- Emillo, U., Hammet, J., & Salvador, J. (2017). Empathy and Romantic Relationship Quality Among Cohabiting Couples: An Actor-Partner Interdependence Model. *The Family Journal*, 25(3). <https://doi.org/10.1177/1066480717710644>
- Fazaeli, T., Heidari, H., & Hamidipour, R. (2023). Developing a Model of Marital Satisfaction Based on Executive Functions With the Mediating Role of Empathy in Employed Couples. *Journal of Counseling and Psychotherapy Culture*, 14(55), 124-149. https://qccpc.atu.ac.ir/article_15131.html
- Fry, N., Ganong, L., & Coleman, M. (2020). A Dyadic Analysis of Emotion Regulation as a Moderator of Associations Between Marital Conflict and Marital Satisfaction Among First-married and Remarried Couples. *Clinical psychology review*, 41, 217-237. <https://doi.org/10.1177/0192513X20935504>
- Jani, Z., Delavar, A., Karami, E., & Shoghi, B. (2023). A Structural Model of Couples' Intimacy Based on Sexual Satisfaction With the Mediating Role of Marital Commitment and Marital Quality of Life. *Journal of Excellence in counseling and psychotherapy*, 12(45). <https://sanad.iau.ir/en/Journal/jci/Article/932119>
- Javidan, L. (2022). The effectiveness of couple therapy with EIS model on positive and negative emotions and marital adjustment of couples. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders (PDMD)*, 1(3), 20-30. https://ijpdmd.com/article_180410.html
- Mansouri, Z., Bagheri, F., Dortaj, F., & Abolmaali Alhoseini, K. (2023). Evaluating a Predictive Model of Marital Intimacy Based on Attachment Styles With the Mediation of Love Styles, Empathy, and Passion in Married Students at Islamic Azad University, Gachsaran Branch. *Applied Psychological Research*, 14(1), 179-194. https://japrr.ut.ac.ir/article_92284.html

- Naderi, F., & Azadmanesh, P. (2016). Comparing Marital Burnout, Family Functioning, and Intimacy Among Female and Male Employees. *New Findings in Psychology*, 22(7), 97-112. https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.sid.ir/fa/VEWSSID/J_pdf/25913912208.pdf&ved=2ahUKEwj5p5jKkIqNAXcV6QEhfQhFaEQFnoECBgQAQ&usg=AOvVaw2uYieyEhgZIWJrIlgL5y8
- Namvaran-Garmi, K., Moradi, A., Farzad, V., & Zahra Kar, K. (2018). Identifying Dimensions of Marital Intimacy in Iranian Couples: A Qualitative Study. *Quarterly Journal of Women and Family Cultural-Educational*, 12(42), 61-78. <https://www.sid.ir/paper/262339/en#downloadbottom>
- Navabinejad, S., Rostami, M., & Parsakia, K. (2024). Influences of Family Structure and Intimacy on Emotional Divorce: A Cross-Sectional Analysis. *Journal of Psychosociological Research in Family and Culture*, 2(1), 23-30. <https://doi.org/10.61838/kman.jprfc.2.1.5>
- Parsakia, K., Farzad, V., & Rostami, M. (2023). The mediating role of attachment styles in the relationship between marital intimacy and self-differentiation in couples. *Applied Family Therapy Journal (AFTJ)*, 4(1), 589-607. <https://doi.org/10.61838/kman.aftj.4.1.29>
- Saadati, N., & Parsakia, K. (2023). The Predictive Role of Parents' Marital Relationship Quality on The Adolescents' Psychological Capital. *Journal of Adolescent and Youth Psychological Studies (JAYPS)*, 4(8), 139-146. <https://doi.org/10.61838/kman.jayps.4.8.16>
- Salehzadeh, S., Ghanbari Hashem Abadi, B. A., & Nejat, H. (2024). Structural Equation Modeling of the Tendency Toward Marital Infidelity Based on Significant Five Personality Factors Mediated by Attachment Styles and Sexual Satisfaction. *J Health Rep Technol*, 10(1), e142998. <https://doi.org/10.5812/jhrt-142998>
- Seifi Ghazvloo, S. J., Sadri Damirchi, E., Rezaei Sharif, A., & Sheikholeslami, A. (2023). Analyzing Psychological-Marital Problems in Divorce-Seeking Women and the Impact of Emotionally Focused Therapy. *Journal of Applied Psychology*, 17(2), 217-243. https://apsy.sbu.ac.ir/article_102879.html?lang=en